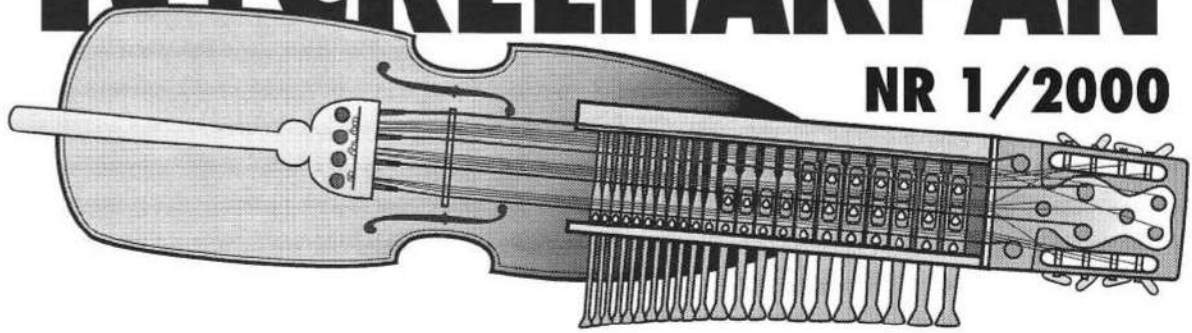

NYCKELHARPAN

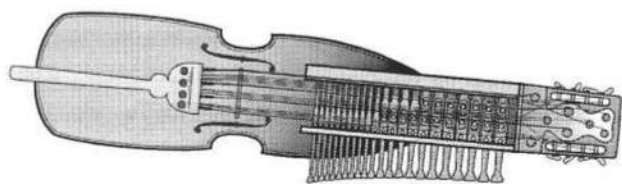
NR 1/2000

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS MEDLEMSTIDNING

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE • RESULTAT AV JULTÄVLINGEN
SPELMANNEN OCH BYGGAREN J W JOHANSSON FRÅN VÄSTERBOTTEN
RIKSSPELMANSVECKAN I MALMKÖPING • KURSER M.M.

NYCKELHARPAN NR 1/00

Årgång 14.

Medlemstidning för Föreningen Nyckelharpan.
Utkommer med 4 nr per år. ISSN 1401-2936

Adress: Föreningen Nyckelharpan, c/o Möllerman
Riddarstigen 17A, 183 30 Täby.

Ansvarig utgivare: Sture Möllerman.

Redaktion:

Sture & Marianne Möllerman, tel 08-768 13 66.
Anne-Marie Tärnström, tel 08-89 91 80.

Artiklar och bilder ur Nyckelharpan får ej kopieras för
publicering utan medgivande från redaktionen.

Material till nästa nummer skall vara på redaktionen
senast 10 maj.

MEDLEMSSKAP

i Föreningen Nyckelharpan kan väljas antingen fullt ut
eller begränsat.

Fullt årligt medlemskap erhålles mot inbetalning av
125 kr på föreningens postgirokonto nr 491 82 94 - 2.

Väljer du lägre medlemsavgift, 100 kr, erhåller du
tidningen Nyckelharpan men avstår från all övrig infor-
mation.

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS STYRELSE

		Telefon
Ordförande	Sture Möllerman	08-768 13 66
Kassör	Paul Westman	08-649 22 09
Sekreterare	Anne-Marie Tärnström	08-89 91 80
Ledamot	Ingemar Aronsson	08-99 62 19
Ledamot	Bertil Wettersten	08-500 312 65
Suppleant	Christer Kvarne	08-641 25 12
Suppleant	Bertil Svensk	08-741 23 65

Föreningen Nyckelharpan org. nr 80 20 11-4289

Adressändring sändes till

Bertil Svensk, Passgränd 1, 137 38 Haninge.

OMSLAGSBILDEN

Esbjörn Hogmark, Gösta Sandström och Sture Sahlström
vid spelmannsstämman i Vendel 1999.

Esbjörn skickade bilden digitalt via e-post till redaktio-
nen som tackar för bidraget.

INNEHÅLL

i detta nummer

Vårens nyckelharpstäffar	sid. 3
JW Johansson – spelman och instrumentbyggare från Västerbotten	sid. 4-6
Resultat av spelmanstävlingen	sid. 6-7
Vårbäckens polska	sid. 7
Kallelse till årsmöte	sid. 8
Verksamhetsberättelse	sid. 8-9
Ekonomisk rapport	sid. 9
Medlemsavgiften	sid. 9
Kurser vid Eric Sahlströms-institutet	sid. 10
Riksspelmansveckan	sid. 11
Lyssnat på	sid. 11
Anmälning till Zornmärkesuppspelning	sid. 12

**Nästa
manusstopp:
10:e maj.**

Helgkurs

Vi har i styrelsen beslutat att föreningen ska anordna någon
form av helgkurs i nyckelharpspel under våren. För närva-
rande arbetar vi med att hitta en lämplig plats, lärare och
tidpunkt för kursen.

Vi bedömer det som realistiskt med ett deltagarantal från
femton till några och tjugo stycken. Så fort planerna tagit
fastare form kommer vi att skicka information med anmä-
lan till alla fullt betalande medlemmar.

BIRGER GUSTAFSSON AB

är Föreningen Nyckelharpan sponsor i form av mycket
generösa villkor vid tryckning av bl a vår medlemstidning.
Vi tackar alla hos Birger Gustafsson AB som på detta sätt
stöder vår verksamhet.

Vårens nyckelharpträffar

Vid årets första träff i Hartwickska Huset samlades inte mindre än 21 nyckelharpspelare. Som inbjudna gäster denna kväll fanns Nisse Nordström med sin spelkamrat sedan många år – Ann-Christine Granfors. Spelglädjen stod högt i tak i Gästabudsalen och stämningen var minst sagt uppsluppen – som alltid när Nisse är närvarande.

Som ni redan känner till blir samtliga träffar under våren tisdagar i Hartwickska Huset. Närmast i tiden ligger vårt årsmöte den 14 mars med vidhängande nyckelharpspel.

Alltför ofta har det varit dålig uppslutning av medlemmar till våra årsmöten, kanske på grund av rädslan för att bli vald till någon förtroendepost. Nu är det ju så, att eventuellt tilltänkta kandidater redan har kontaktats av valberedningen, varför denna rädsla kan lämnas därhän.

Med andra ord; kom till årsmötet, gör din stämman hörd, räck upp din hand och bidra till att vi kan fortsätta vår verksamhet som vi alla får ut så mycket gott av. Efter mötet tänker vi plocka fram några av de låtar som publicerats i tidningen Nyckelharpan, repetera och (om så önskas) spela in dom för alla som har bandspelare med.

Till de två återstående tisdagskvällarna 11 april och 9 maj kommer vi att bjuda in några "gästartister" i vanlig ordning. Jag hade hoppats att redan här kunna avslöja vilka det blir, men har ännu ej kunnat få definitivt besked från dessa spelmän. Vi bör kunna berätta om det på årsmötet.

HARTWICKSKA HUSET

Till er som inte tidigare besökt våra sammankomster eller inte tänkt närmare på vilket fantastiskt ställe vi brukar spela på, har jag hämtat texter ur Maria-Högalids föreningsråds broschyr över Hartwickska Huset:

"Hartwickska Huset, i hörnet av S:t Paulsgatan och Timmermansgatan, ett gammalt hus i en kulturbygd mitt i stor-

staden, vid sidan av Maria kyrka, en av Södermalms äldsta byggnader. Hartwickska Huset är från början en malmgård, ett hus som redan var byggt när Carl Michael Bellman och Emanuel Swedenborg levde och verkade i närheten. Husets äldsta del uppfödes år 1769 av järnkrämaränkan Margareta Kierman som lät inreda det som privatbostad. Hon tillhörde en på den tiden ryktbar familj, som hade stort inflytande i frihetstidens kamp mellan hattar och mössor.

År 1790 byggdes huset till och fick det utseende det i allt väsentligt har än idag. Under denna ombyggnad tillkommer de utskutande gavlarna mot gården och mot Timmermansgatan en entréport i gustaviansk stil. Ägare av huset var vid denna tid bancokommisarien vid Riksbanken O.C.Hartvig som också har givit huset dess namn. År 1854 köptes huset med tillhörande mark av Maria församling för att användas som skola. Vid denna tid var det en kyrklig angelägenhet att ordna med skolundervisning. Även tjänstebostäder, slöjdstuga och Stockholms stads systuga fanns i huset. Under andra världskriget uppläts delar av huset åt Norska föreningen, som på grund av flyktingströmmen behövde stora utrymmen. Hartwickska huset ägs av Stockholms stad och sedan slutet av 1960-talet har huset använts som föreningslokal. Hartwickska Huset anses av kulturbevarande myndigheter ha synnerligen stort kulturhistoriskt värde och exteriören får ej ändras. ...

... Maria-Högalids föreningsråd är en sammanslutning av ideella föreningar på Södermalm. Föreningsrådets syfte är att tillhandahålla billiga möteslokaler i Hartwickska Huset till i första hand föreningsaktiviteter. ...

... Hartwickska Huset har tre ingångar, S:t Paulsgatan 39D i gatuplanet, samt S:t Paulsgatan 39A och 39B som ligger mot gården och som man når via stentrappor i muren från S:t Paulsgatan samt från Timmermansgatan via Maria Gamla Skolas skolgård. Hartwickska Huset är inspekterat och godkänt av brandmyndighet. Brandutrustning och nödutgångar finns och är väl utmärkta enligt gällande regler."

Med hjälp av dessa rader hoppas jag kunna locka ännu fler nyfikna nyckelharpsentusiaster till vårens återstående träffar i Hartwickska Huset.

Sture Möllerman, ordf.

Jubileum

I förhållande till Riksspelmansstämman 90-års jubileum och Sörmlands Spelmansförbund som blir 75 (se sidan 11), ter sig Lindesnässtämman i Dalarna med sina 25 år på nacken som rena barnungen i sammanhanget. Inte desto mindre är den väl värd att uppskattas, tycker vi på redaktionen och lämnar gärna lite information om jubilarer:

LINDESNÄSSTÄMMAN 25-ÅRSJUBILEUM

Lindesnäs Bruk i Nås, 29 juli kl 15.00. En ovanlig stämman med visstuga och danslekar, låtar och gammeldans.

Camping, bad, servering, bruksmuseum, naturstig.

VM-tävlingar i nyckelharpspel.

Kommande VM-tävlingar i nyckelharpspel – de sjätte i ordningen – kommer i år att hållas i samband med Österbystämman helgen före midsommar.

Förra gången erövrades titlarna av Marcus Svensson på kromatisk harpa och Björn Björn på gammelharpa.

Intresset för årets tävlingar bedöms enligt säker källa som mycket starkt, då Österbybruk utan jämförelse alltid betraktats som "nyckelharpan Mecka".

John Werner Johansson

Mats Holmgren tecknar här ett porträtt av en spelman och nyckelharpsbyggare från Västerbotten.

John Werner Johansson kom i kontakt med musiken redan i barnaåren, eftersom hans mamma spelade orgel och hans morbröder Alfred och Karl spelade fiol. Den verkliga musikaliska bakgrunden kom dock från pappans sida. Jag tänker uppehålla mig lite kring JW's förfäder.

Anfadern hette Nils Johansson och var född 1758 på Sörböle i Skellefteå. Han flyttade år 1801 till byn Ljusvattnet, Burträsk med hustru och fem barn. Äldsta sonen Jarn-Nischa gifte sig med Katarina av Håkans ursläkt i Ljusvattnet. Paret fick tio barn. Deras första son hette Nils Johan Lundmark, född 1805. Han blev en känd fiolspelman som gifte sig med Greta-Kajsa Lindskog och bosatte sig i Hägg-näs. Deras första pojke blev en klarinettist med smeknamnet "Stor-Karl-Nischa". Även dennes son Jonas Karlsa var spelman. Jarn-Nischas andre son hette Jon Johansson, född 1806. Han flyttade till Burliden invid Ljusvattnet och fick sonen Johan Anton Jonsson 1834. Dennes son Johan Anton Johansson, född 1881, var JW's far.

Från Stor-Karl-Nischa och Jonas Karlsa gick musiken i arv till fiolspelmännen Fjernu-Jarni och Spel-Viktor (Karl-Viktor Burman) och klarinettisterna Anders Orsa, Lars Hällgren m fl. Sedan fördes den gamla folkmusiktraditionen vidare av Spel-Viktors brorsöner Herman och unga Viktor Burman samt JW Johansson, Oskar Holmgren, Johan Widmark och Manfred Arnkvist, alla från Ljusvattnet. Tack vare JW Johanssons notuppteckningar är många gamla låtar vid liv. En liten del av de hundratals uppteckningar som JW gjort återfinns i skivan "Folkmusik fra Skellet – 20 låtar ur JW Johanssons garderob".

HUR DET BÖRjade

Nu åter till berättelsen om JW Johansson. Han arbetade hårt under barnaåren, som brukligt var i dåtidens samhälle. Efter mönstringen för militärtjänsten blev han sjuk i en hals-åkomma och hamnade på sanatoriet i Skellefteå. Där lärde han känna en spelman som hette Elis Nordkvist från Ursviken invid Skellefteå. Elis spelade fiol och de dagar som det "kändes bättre", som JW sa, blev det mycket musik i sjuksalen. En dag sa Elis till JW att om han skaffade en mandolin så skulle han lära JW både att ackompanjera och läsa noter. JW blev väldigt glad över detta erbjudande eftersom ackompanjerandet betydde att man var accepterad av spelmannen. Det hände aldrig att man fick spela melodin genast, utan man skulle lära sig "kompa" först, för att få den

rätta rytmen i kroppen. Elis och JW blev mycket goda vänner och många av Elis gamla låtar nedtecknades av JW. När sjukhusvistelsen var över skildes JW's och Elis vägar – för att aldrig mötas mer. JW var nu frisk och fick så småningom arbete som maskinist vid den nybyggda kraftstationen i Burliden vid Bureälven.

KVARNSVI-HELMER

På andra sidan älven bodde fiolspelmanen Kvarnsvi-Helmer (Gustav Helmer Lindgren) och på lediga stunder frodades det musikaliska samarbetet mellan JW och Helmer. Helmer hade de flesta låtarna efter sin pappa, Harr Jon Anton, som även han var en mycket duktig spelman. JW påstod skämtsamt att antalet låtar ibland utökades nere vid älvsforsen där man kunde höra näcken spela under ljusa sommarnätter. På sidovagnsmotorcykel åkte JW och Helmer ofta ut i byarna och spelade på fester och små dans-tillställningar. JW berättade att han tyckte att mandolinen hade för svag klang, så han köpte en primbalalajka i Skellefteå för femton kronor. Då blev det fart på danserna i storköken på lördagskvällarna. I takt med att självförtroendet och skickligheten ökade beslutade sig JW för att försöka sig på melodistämman, så han köpte sig en flöjt med sju klaffar och en "xylofon" (xylofon). Xylofonen var tillverkad av sammanbundna trästavar som låg på halmrullar. Den hade en klar och genomträngande ton. Instrumentet finns kvar och trakteras i dag av Susanne Broms i gruppen Senadrage. JW och Helmer ansågs nu var duktiga spelmän och på danserna spelade Helmer fiol och JW kompede på balalajka. Ibland tog JW sin flöjt och spelade sina egenhändigt skrivna andrastämmor, vilket uppskattades mycket av Helmer.

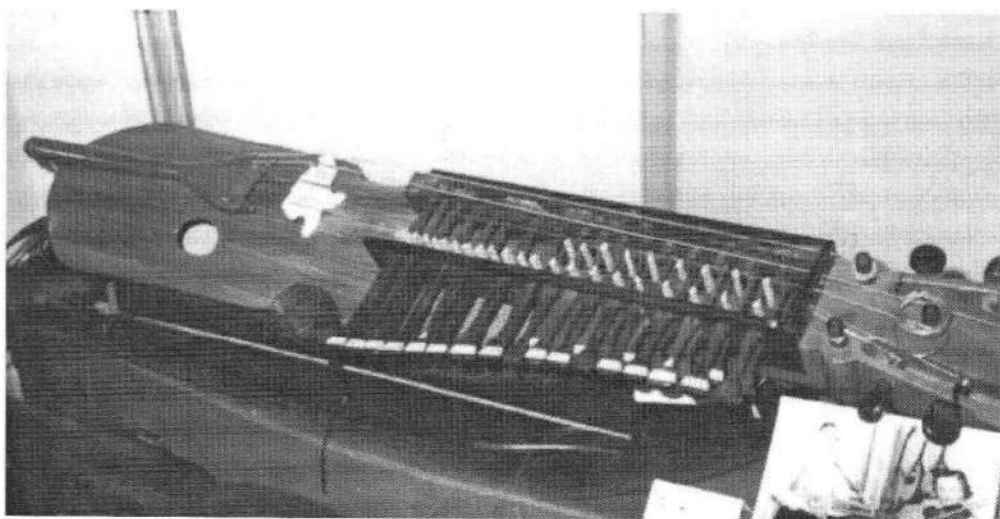
TONER VID BURÄLVEN

Vid den här tiden hade ryktet om JW och Helmer nått storspelmännen Spel-Viktor och unga Viktor Burman i Ljusvattnet. JW berättade att nu blev det en hel orkester som spelade hemma i köket. Instrumentsättningen kunde vara mycket varierande t ex JW på mandolin, xylofon, balalajka och flöjt, Spel-Viktor på fiol, unga Viktor på fiol och klarinett, Oskar Holmgren på fiol, Ragnar Johansson (JW's bror) på cello, saxofon och klarinett, Gertrud Holmgren på gitarr, Helmer Lindgren på fiol, Gotthard Wallin på dragspel och Daniel Schönfeldt på banjo. Även om alla inte var där samtidigt så kom det en aldrig sinande ström av folkmusik ut ur huset vid Burälven.

DET NAMNLÖSA GÄNGET

1944 hade JW fått en hustru och livskamrat vid namn Elvira. Även hon hade musiken i blodet och hon spelade orgel, piano och fiol. Hon var dessutom mycket konsnärligt lagd och målade ofta motiv ur den djur- och naturvärld som fanns intill deras hus. Hennes tavlor var målade i pastell eller olja och bar en mjuk och harmonisk färgton. Den miljö som JW och Elvira levde i inspirerade henne även att skriva dikter och sångtexter till de melodier som JW komponerade.

Nu bildades den första musikgruppen kring JW. Den

Nyckelharpan som JW:s fru Elvira 1946 bytte till sig mot en tavlå. Instrumentet finns idag på Skellefteå museum.

bestod av JW: xylofon och mandolin, Oskar Holmgren: fiol, Gertrud Holmgren: gitarr (mina föräldrar) och Elvira Johansson piano. Denna grupp fick heta "Det namnlösa gänget". Efter många år som maskinist vid Burlidens kraftstation flyttade JW och Elvira till Finnforsfallets kraftstation som JW skötte några år innan det var dags att dra söderut till Örnsköldsvik. Där kom JW för första gången i kontakt med ett instrument som kallades nyckelharpa. Elvira bytte till sig en silverbasharpa mot en tavlå, av en spelman från Uppland, som var där tillfälligt. Både Elvira och JW trakterade detta nya instrument med glädje.

NYCKELHARPAN

Nackdelen med silverbasharpa var att man bara kunde spela i tonarterna c, g och f, så när JW och Elvira 1946 flyttade till Skellefteå byggde JW om knaverleken i silverbasharpa så den blev kromatisk. Då kunde man spela i alla tonarterna till glädje för spelmännen i Skellefteåtrakten som bäst spelade i d- och g-dur. Man kan nog säga att JW var en av de första nyckelharpspelarna i Västerbotten. 1947 fick JW en förfrågan av Bror Lundberg om de kunde stå för musiken när Skellefteå folkdanslag dansade. JW accepterade och bildade nu musikgrupp nummer två som förutom han själv bestod av Levi Lundberg och Elvira Johansson, båda på fiol. Elvira spelade andrastämman på sin fiol och JW berättade att det var under den period som han förstod hur viktig en stämman kan vara för musiken. Man övade och spelade i en lokal i Skellefteå. Lokalen kallades Boston och låg där Max-grillen nu ligger. JW berättade att de spelade i femton års tid åt folkdansarna innan de avlöstes av andra musikanter. År 1971 förlorade JW sin älskade hustru Elvira och han sa att efter den dagen blev folkmusiken hans enda tröst och glädje.

TREDJE GRUPPEN

Nu bildades musikgrupp nummer tre som kallades "Nyckelharpstrion". Den bestod av JW: nyckelharpa (andrastämman), Bosse Löfbom: nyckelharpa (komp) och Manfred Arnkvist: nyckelharpa (melodi). Bosse Löfbom var den drivande kraften i gruppen och han ordnade scenframträdanden i både Norr- och Västerbotten samt även utomlands. Under denna tid djupnade vänskapen mellan JW och Manfred Arnkvist.

Deras samarbete resulterade i att många gamla Ljusvasslåtar nedtecknades på noter. Så småningom samlades dessa i flera låthäften, till glädje för traktens yngre spelmän som började intressera sig för folkmusik. JW och "Manne" byggde också instrument, bl a en bas-balalajka.

LJUSVASSARE

1976 samlades ett antal spelmän i Ljusvattnet, på initiativ av Erling Widmark, för att gå igenom ett stort antal gamla låtar. Detta resulterade så småningom i en bandupptagning på Edelviks Folkhögskola år 1977. Ur detta musikäventyr bildades den fjärde musikgruppen som JW deltog i. Den fick namnet Ljusvassara och bestod av fyra spelmän: JW Johansson, Johan Widmark, Oskar Holmgren och Manfred Arnkvist. För kompet stod Rolf Larsson och Herman Larsson. Gruppen leddes av Anders Lindmark. Under de närmaste åren efter bildandet blev det mycket spelande i Vuxenskolas regi och två bandinspelningar gjordes i Ava-Sounds inspelningsstudio i Norsjö. För JW och hans spelkamrater blev detta inledningen till något nytt, för nu kunde deras musik spridas runt hela Västerbotten i form av lätthanterliga kassettband. Folkmusikgruppen Ljusvassara hamnade även på en film som handlar om dessa fyra gamla spelmän, deras musik och musikens ursprung. Filmen gjordes av under-tecknad.

Parallellt med gruppen Ljusvassara bildade JW en ny grupp i Skellefteå som fick namnet Senadrage. Alla vi musikanter i Senadrage hade hade ända fram till 1992 nöjet att ha spelmannen och låtskrivaren John Werner Johansson bland oss. Hans och andras musik har inspirerat oss till satsningen som ledde till en skivinspelning och ett nothäfte där denna text är hämtad. Det hänger nu på oss att kunna föra JW Johanssons musikskatt vidare till nästa generation.

Leve folkmusiken!

EPILOG

När jag sitter här och skriver kan jag inte undgå att se sambandet mellan gruppen Senadrage och den flora instrument som vi använder, från basbalalajkan till xylofonen (som vi hittat i JW:s garderob) och det breda utbud av instrument som JW och hans spelkompisar använde i sin

*Mats Holmgren
utnämnd till 1999 års
Hedersspelman
vid spelstämman i
Burträsksvängen.
Foto: Gunnel Holmgren*

ungdom, då till och med saxofon och cello var representerade. Vi tycker att man ska låta folkmusiken leva och inte låsa in den vid att enbart trakteras på traditionella instrument som fiol och nyckelharpa. Vi tror att de olika instrumentens klanger kan utnyttjas för att återge den ljudbild som vissa låtar manar fram i ens inre när man spelar dem.

Jag skulle viljs avsluta med att berätta en liten episod som inträffade för ett antal år sedan. Det var en flicka som efter mycket övande hade lärt sig tre ackord på ett stränginstrument, men inte förstod att det inte räckte för att få vara med och spela med de duktigare spelmännen. Då kommer JW

gående med sin nyckelharpa och utbrister:

– Vilket fint instrument du har. Ska vi spela en bit? Så blev det och flickan hankade sig fram genom låten med sina tre ackord. När dom hade spelat klart brister JW's ansikte ut i ett enda stort leende och han säger:

– Men, så duktig du är.

Dessa ord glömde aldrig flickan som med tiden blev en mycket duktig spelman. Dessa fem ord hade betytt mer för henne än vad flera spelkurser skulle ha gjort.

Mats Holmgren

Resultat av spelmanstävlan.

Vilka spelmän dölde sig bakom citat och beskrivningar i 1999 års jultävling? Några som visste har fått var sin CD, Johan Hedins "Angel archipelago".

Pristagarna är Anita Widell, Borås, Bengt Larsson, Ramsberg och Sven Nordin, Haninge. Grattis!

SVAREN PÅ FRÅGORNA KOMMER HÄR

1. Spelmansbröderna är Curt Tallroth, född 1920 och den äldste brodern var Ivar, född 1904. Av tretton syskon var det förutom dessa två bröderna Sven och Artur som blev spelmän. Citatet är taget ur Gunnar Ahlbäcks bok Nyckelharpp-folket (1980), men mycket finns att läsa i konvoluten till två

CD från 1998, dels Örsprång, med Curt Tallroth och Olov Johansson, dels Bohlins barnbarn där Curt medverkar på några låtar.

2. Prämkarlen och spelmannen var Carl Ersson Bössa - Byss-Calle i Älvkarleby. Citat ur 57 låtar efter Byss-Kalle utgivna av Uplands spelmanförbund.

3 och 4. I spelmanstävlingen 1912 deltog bland andra Viksta-Lasse, Leonard Larsson och där träffade han Hjort-Anders Olsson som han skulle komma att spela tillsammans med. Mycket intressant att läsa om detta samarbete finns att läsa i Gunnar Ternhags bok Hjort-Anders Olsson, men citaten här kommer från LP:n Rullstråk och tungbas (1977). På LP:n spelar Viksta-Lasse och hans bror, Sven Larsson som var munspelare – därav "tungbas" som ju är en munspelsfiness.

5. Spelmanen är ju Eric Sahlström och den som berättar, "jag", är hans fru Anna. Kapitlet Anna Sahlström Spelmans-

VÄRBÄCKENS POLSKA

av JW Johansson

hustrun är ett av de absolut finaste i Boken om Eric Sahlström (1992).

6. Landets förste kommunale spelman blev Nisse Nordström i Upplands Väsby där han fortfarande bor och verkar. Hans spelkamrat sedan 15 år Ann-Christine Granfors och dessa två spelmän gästade Föreningen Nyckelharpans tisdags-träff helt nyligen. Citatet är ur LL (lättläst)-boken Folkmusik-folket (1988).

7. Historien om hönan, hölasset och den branta backen är en av skrönorna (?) kring Johan Holmgren även kallad Långbacka-Jan. Den hörs ofta återberättad av spelmän än idag, just denna version är Eric Sahlströms.

8. Närke-spelmannen hette Erik August Sellin, från Tysslinge Nerike. Roger Berlin som verkar i Örebro nyckelharpgille har skrivit en bok om denne spelman, Allmogespelmannen Erik Sellin (1983) där citatet är hämtat. Nyckelharpsföreningen

i USA heter ANA, The American Nyckelharpa Association. Hemsidan: www.nyckelharpa.org

9 Spelmannen på Gås-Andersmedaljens baksida är Hjort-Anders Olsson, född på LångLarsgården i Bingsjö, Rättviks socken. Han umgicks en hel del med Bror Hjort som skapat flera starka porträtt av spelmannen. Återigen hänvisar jag till Gunnar Ternhags bok - som även är hans doktorsavhandling - som nämnts ovan. Verkligt fascinerande läsning väntar, den rekommenderas varmt.

10. Albin Wallin trallade låtar när han inte längre kunde spela fiol. Hans båda söner är Ceylon, som fått många efterföljare till sitt nyckelharpspel, samt fiolspelmannen och konstnären Henry Wallin. Och citatet förstås från boken Roslagslåtar: Albin, Ceylon och Henry Wallin (1993).

Kallelse till Föreningen Nyckelharpan årsmöte

Härmed kallas samtliga medlemmar till föreningens årsmöte i anslutning till vårens andra ordinarie tisdagsträff kl 19.00 den 8 mars 2000 i Hartwickska Huset, Gästabudsalen, S:t Paulsgatan 39B, Stockholm.

Dagordning:

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
3. Fastställande av röstlängd.
4. Fastställande av fortsatt dagordning.
5. Fråga om mötet utlysts enligt stadgarna.
6. Val av justeringsmän att jämte ordföranden justera protokollet.
7. Styrelsens verksamhetsberättelse med resultat- och balansräkning för det gångna verksamhetsåret samt budget för det nya.
8. Revisionsberättelse samt fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för den tid revisionen avser.
9. Fastställande av kommande års medlemsavgift.
10. Val av styrelse, revisorer, funktionärer och valberedning.
11. Eventuella motioner och propositioner.
12. Årets planer.
13. Övriga frågor.

Styrelsen

Föreningen Nyckelharpan verksamhetsberättelse för år 1999

Föreningen Nyckelharpan är en ideell förening med syfte att främja nyckelharpspelet och musiktraditioner samt det allmänna intresset för instrumentet. Styrelsen för föreningen har sedan årsmötet 17 mars 1999 kl.19.00 haft följande sammansättning:

Ordförande:	Sture Möllerman
Sekreterare:	Anne-Marie Tärnström
Kassör:	Paul Westman
Ledamöter:	Ingemar Aronsson Bertil Wettersten
Suppleanter:	Christer Kvarne Bertil Svensk
Revisorer:	Kjell Wigforss (sammankallande) Björn Kallstenius
Revisorsuppleanter:	Claus Gomer Nils Gomer
Valberedning:	Claus Gomer Margaretha Malmberg

Styrelsen har sammanträtt fem gånger under verksamhetsåret. Ordinarie årsmöte hölls den 17 mars i Hartwickska huset, S:t Paulsgatan 39B i Stockholm. Därutöver har styrelsen haft informella träffar för utskick av tidningen Nyckelharpan.

Antalet medlemmar den 31/12 1999 var 359 st, en ökning från 352 st år 1998. 200 är s.k. fullbetalande, 152 tidningsprenumeranter samt 7 föreningar mm (se nedan) som erhåller tidningen gratis.

Medlemstidningen Nyckelharpan har utkommit med fyra nummer under Sture Möllermans och Anne-Marie Tärnströms redaktörskap. Följande institutioner erhåller tidningen Nyckelharpan kostnadsfritt: Eric Sahlströms minnesfond, Folklore Centrum, Institutionen för folkmusik vid Musikhögskolan i Stockholm, Svensk tidskrift för musikforskning, Musikvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet, Svenskt musikhistoriskt arkiv, Svenskt visarkiv samt Eric Sahlströmsinstitutet, ESI. Föreningen har även under 1999 sponsrats i form av mycket förmånliga villkor för tryckning av tidningen genom Birger Gustafsson AB.

I samarbete med ABF Södermalm/Syd har anordnats 8 spelträffar, onsdagar kl 19-22. Under våren fick vi vid två tillfällen vara i Brukarhuset i stället för Hartwickska huset.

- 24 februari Leif Alpsjö, filmförevisning.
 17 mars Årsmöte och spel i Brukarhuset.
 14 maj Curt Tallroth och Ava Tiitus från Harbo var gästspelmän.
 15 maj Eva Tjörnebo med Viskompaniet framträdde i Brukarhuset.
 8 september Cajsa Ekstav var en uppskattad gäst som pedagogiskt hjälpte oss att förbättra spelet.
 13 oktober Instrumentkväll. Träffen leddes av Sture Möllerman, och tema för kvällen var instrumentvård och bygge/byggtips.
 10 november Henrik Eriksson, Järfälla, gästade föreningen och lärde bl a ut "Flodens död".
 8 december avslutades året med att föreningen bjöd på förtäring, och vi gästades av spelmannen och byggaren Johan Hedin.

Dessutom anordnade föreningen en uppskattad bussresa genom "Nyckelharpans Uppland". Leif Alpsjö var vår kunnige ciceron och Ingemar Aronsson körde bussen med säker hand. Ca 25 medlemmar följde med på resan, vi gjorde uppehåll vid Gås Andersstatyn vid Björklinge kyrka, Viksta Lasses grav och minnessten samt Eric Sahlströms grav vid Tegelsmora kyrka, där det hölls en tyst minut till Erics minne. Lunch intogs i Vårdshuset Gammeltammen i Österbybruk efter en rundvandring i herrgårdsparken. Ett stopp på färden var också hemma hos Sture Sahlström i Trollrike, som tog emot oss på gårdsplanen och berättade om livet när han och hans syskon växte upp på torpet.

Stockholm 2000-03-08

Sture Möllerman
ordförande

Anne-Marie Tärnström
sekreterare

Paul Westman
kassör

Ingemar Aronsson
ledamot

Bertil Wettersten
ledamot

Ekonomisk rapport

Verksamheten i Föreningen Nyckelharpan har under året 1999 bedrivits på ett sådant sätt att ekonomin i stort sett gått jämnt ut. Dock med ett litet underskott på sju kronor!

En fullständig redovisning kommer att tillsammans med revisionsberättelsen presenteras på det kommande årsmötet.

Medlemsavgiften år 2000.

Med detta nummer av tidningen Nyckelharpan följer ett inbetalningskort. Avgiften för detta år fastställdes på förra årsmötet och är 125 kr för fullt medlemsskap. Väljer du den lägre avgiften, som är 100 kr, erhåller du enbart tidningen och avstår från övriga aktiviteter i föreningen.

Betala i tid så slipper kassören skicka ut påminnelse och du går ej miste om viktig information.

Styrelsen kommer att till årsmötet föreslå oförändrad avgift för år 2001.

Styrelsen 1999.

Stående fr vänster Bertil Wettersten, Paul Westman, Christer Kvarne, Bertil Svensk och Anne-Marie Tärnström. Sittande Sture Möllerman och Ingemar Aronsson.

Eric Sahlström-Institutet

Sommarkurser 2000

FORTBILDNINGSKURSER FÖR:

LÄRARE INOM MUSIKSKOLAN Låtspel, dans, gehörsutläring, grupp- undervisning, samspel, arrangering.	13-16 juni
MUSIKLÄRARE HÖGSTADIET / GYMNASIET Låtspel, dans, samspel, arrangering, gruppundervisning.	19-22 juni
LÄRARE FÖRSKOLA / LÅGSTADIET (2 kurser) Sångelekar och danser, spel på enklare instrument.	31 juli-4 aug och 7-11 aug
KYRKOMUSIKER Koraler och annan kyrklig musik på folkmusikalisk grund, arrangering.	7-11 aug

SPELKURSER

NYBÖRJARKURS SPEL PÅ NYCKELHARPA Spelkurs för rena nybörjare – inga förkunskaper krävs.	3-dagars- kurser i juli
SPEL PÅ NYCKELHARPA – AVANCERAD Tekniskt och musikaliskt avancerade låtar, samspel, stildrag och uttrycksmedel.	17-21 juli
ENSEMBLEKURS Samspel och arrangering med olika instrument, en idé- och inspirationskurs.	26-30 juni

ÖVRIGT

SCENISK FRAMSTÄLLNING Förbättra ett färdigt scenprogram. För ungdomsdansgrupper, folkdanslag o dyl.	24-28 juli
BYGGKURS NYCKELHARPA Bygg en nyckelharpa på tre veckor!	3-21 juli

Anmälan och information:

Eric Sahlström-Institutet, Bruksgatan 3, 748 50 Tobo
Tel 0295-342 90, fax 0295-342 99,
e-post esitobo@algonet.se

P.S. Mer information finns på vår hemsida
www.esitobo.org

Folkmusik på nyckelharpa läsåret 00/01

En läsårs lång kurs i nyckelharpspel på Eric Sahlström-Institutet!

För tredje året genomför Eric Sahlström-Institutet denna unika kurs i samverkan med Väddö Folkhögskola.

Huvudlärare är Ditte Andersson, Olov Johansson och Sonia Sahlström. Dessutom kommer du att få träffa bland andra Niklas Roswall, Gunnar Ahlbäck, Andreas Berchtold, Curt Tallroth, Hasse Gille, Johan Hedin och Esbjörn Hogmark.

Huvudämnet är naturligtvis nyckelharpspel, men förutom det kommer det att handla om notskrivning och teori, arrangering, folkmusikhistoria, nyckelharpan historia, folklig sång, folklig dans, spel till dans, instrument-

kunskap, scenisk beredskap med mera, med mera. Ett innehållsrikt år med fokus på nyckelharpa och folkmusik.

Kursdeltagarna bor i institutets moderna annex och undervisningen sker i välanpassade lokaler – allt på samma ställe.

Eric Sahlström-Institutet ligger i Tobo i norduppland med goda kommunikationer både söderut mot Uppsala/Arlanda och Stockholm och norrut mot Tierp/Gävle.

Sista ansökningsdag: 1 maj

Kursstart: 4 september

Kursavslutning: 23 maj

Riksspelmansvecka

Malmköping 25 juni - 1 juli

Årtusendets första Zornmärkesuppspelningar och Riksspelmansstämma äger rum i Malmköping – mitt i Sörmland. Det blir folkmusik hela veckan efter midsommar och Flensbygden blir en mötesplats för spelmän, dansare och alla intresserade.

Den första riksspelmansstämman anordnades 1910 på Skansen och det är alltså 90-årsjubileum i år! Det är Malmabygdens

spelmän och dansare och Södermanlands Spelmansförbund som hälsar välkommen till uppspelningar, riksspelmansstämma, konserter, jubileumsfirande m m.

Det sörmländska spelmansförbundet är landets äldsta och firar själv sitt 75-årsjubileum i år – bildat 1925 i Malmköping – och det är dessutom jämt 90 år sedan den första sörmländska spelmanstävlingen.

De årliga uppspelningarna för zornmärket sker i sommar i Malmköping veckan efter midsommar. Malmköping ligger drygt en mil norr om Flen. Där bildades för 75 år sedan landets första spelmansförbund och där finns Gustaf Wetterstugan – det sörmländska spelmanshuset med sitt stora folkmusikarkiv.

Riksspelmansveckan börjar den 25 juli med den årliga Malmköpingsstämman och kulminerar den 1 juli med en hejdundrande riksspelmansstämma och ett avslutande kallas. Dagarna däremellan innehåller bl a en jubileumsstämma i Flen, konserter, spelstugor, kurser och på fredagskvällen en danskonsert!

Men det finns inte bara folkmusik i Malmköping. Här åker man spårvagn på spårvägmuseet, barnen gillar Sagostigen och det finns gott om badsjöar. I Flensbygden finns det slott och herresäten, skogar och hagar samt många utflyktsmål.

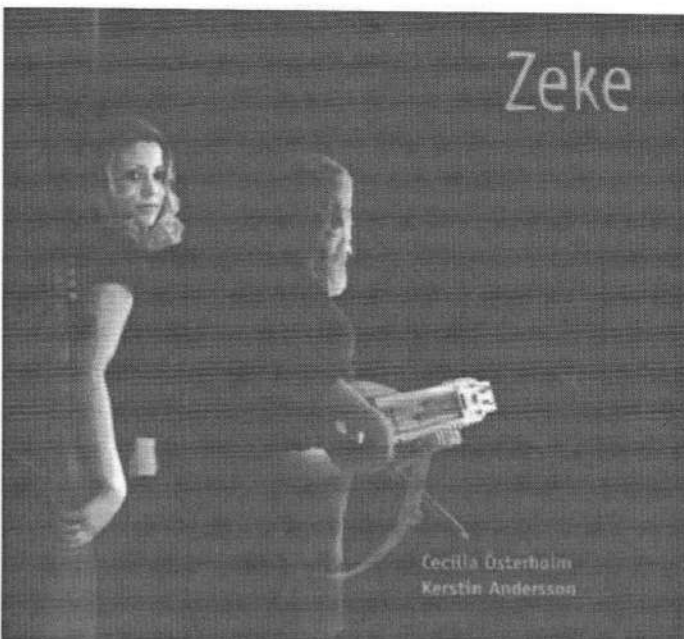
Rekvirera programmet för hela riksspelmansveckan från Södermanlands Spelmansförbund, Ingemar Skoglund, Johansvägen 16, 151 39 Södertälje.

Det går också bra att ringa till Ingemar 08 - 550 973 20 eller till Anita Hedlund 0157 - 211 21 om du vill veta mer.

Eller gör ett besök på spelmansförbundets hemsida via www.kultur.nu

Uppspelningarna för zornmärket sker i år i en riktig tingslokal – landets äldsta fungerande tingshus! Domstolsverksamheten upphör dock vid halvårsskiftet i år och zornjuryns arbete blir alltså det sista innan den gamla inredningen tas bort.

Lyssnat på

CD-utgåvorna med nyckelharpmusik fortsätter att droppa in. Den senaste från förlaget AllWin/Tongång är inspelad med Cecilia Österholm och Kerstin Andersson, två unga spelmän som tagit till sig folkmusiken och tolkar den på det sätt som numera börjar bli alltmer vanligt. Välspelat, arrangerat och starkt påverkat av grupper som Väsen och spelmän som Johan Hedin, Olov Johansson etc. Ett rejält kliv i "utvecklingen" från det traditionella nyckelharpspelet.

Då det inte rör sig om egna kompositioner är ursprunget till låtarna hämtat från hela landet. Storspelmän som Lejsmeper (Västerdalarna), Emil Olsson (Gällsbo, Hälsingland) och Niklas Larsson, (norra Bohuslän) finns representerade i det mycket blandade låtvalet.

Sture Möllerman

SVENSKA UNGDOMSRINGEN FÖR BYGDEKULTUR

Anmälan till

ZORNMÄRKESUPPSPELNINGAR i Malmköping 2000

Zornmärkesuppspelningarna anordnas i tingshuset i Malmköping
den 27–30 juli 2000 med utdelning av märken och diplom vid hembygdsgården
lördag den 1 juli

Namn:..... Adress:.....

Postnr:..... Postadress:.....

Tel bostad:..... Födelsedata.....

Ev @-post:..... Jag spelar upp på (instrument):.....

Jag spelar företrädesvis låtar från:.....

Senast deltagit i zornmärkesuppspelningar:.....

Erhållet diplom år: Zornmärket i brons år:.....

Diplom efter bronsmärket år:.....

Jag kan spela upp den 27/6, 28/6, 29/6, 30/6

OBS! Om det blir få anmälningar blir det inga uppspelningar den 27/6

Vid uppspelningen skall minst tre låtar kunna spelas upp inför juryn.

Berättigad att spela upp är man från och med det kalenderår man fyller 16 år.

Anmälan skall vara Ungdomsrings tillhanda senast den 14 april, OBS tiden!.

OBS! Anmälan är giltig först när anmälningsavgiften är inbetald.

Har Du frågor om uppspelningarna, ring gärna Zornmärkesnämndens ordförande, Jan Elow, 054 – 18 40 06.

Se även Zornmärkesnämndens hemsida, <http://www.ungdomsringsen.se/zorn>.

Har Du frågor om "generalprogrammet" i övrigt, ring gärna Anita Hedlund, 0157 - 211 21.

Anmälan sänds till:
Zornmärkesnämnden
Svenska Ungdomsrings
för Bygdekultur
Box 34056
100 26 STOCKHOLM

Anmälningsavgiften 450:- kronor
inbetalas på postgiro 60 47 83-1
Svenska Ungdomsrings för
Bygdekultur.
Märk talongen:
Zornmärkesuppspelning.

Arrangörer:

**Södermanlands Spelmansförbund
Malmabygdens spelmän och dansare
Svenska Ungdomsrings för Bygdekultur
VÄLKOMMEN!**